

Förord

I anslutning till Kvalitetsmässan 2007 genomfördes i höstas för första gången GPMS – Göteborg Public Management Seminar. GPMS är tänkt som en återkommande konferens där samhällsvetenskapliga forskare med intresse för offentlig sektor kan presentera pågående och avslutade forskningsprojekt.

I det här numret av Kommunal ekonomi och politik får ni ta del av två av de forskningsprojekt som presenterades på GPMS. Gemensamt är att de båda tar upp hur olika styrnings- och organisationsmodeller används inom den offentliga sektorn. Inom företagsekonomi har uppmärksamhet givits åt hur olika reformer har införts i syfte att förändra styrningen av offentlig sektor, inte minst förändringar kopplade till den så kallade New Public Management-rörelsen. Artiklarna i detta nummer av Kommunal ekonomi och politik är skrivna av forskare med intresse för organisering och styrning av sjukvård i Sverige. Deras bidrag ligger bland annat i att öka vår förståelse för hur styrningsmodeller används i praktiken och de kompletterar på så sätt litteraturen inom området som beskriver hur olika styrningsmodeller bör användas. Utmärkande för båda studierna är att de bygger på studier som har pågått i tio år eller mer.

I den första artikeln visar Lars-Göran Aidemark och Elin Funck oss hur balanserat styrkort, BSc, används inom svensk sjukvård. BSc togs från början fram för privata företag men har anpassats och används idag flitigt av offentlig verksamhet i Sverige. Aidemark och Funck visar hur BSc blir en del av sättet att leda och styra inom sjukvården. Genom att förankra mål och mätning i organisationen skapades i den studerade verksamheten en möjlighet för de medicinskt verksamma läkarna och sjuksköterskorna att sätta sig in i fler aspekter av verksamheten än bara de medicinska. BSc utgjorde ett plattform för diskussioner om mål och uppföljning med bäring på både ekonomi och medicinska behandlingsmetoder.

Uppföljningarna som gjordes inom ramen för BSc var därför inte bara intressanta för de med administrativa arbetsuppgifter utan även för de medicinskt verksamma som bland annat kunde se i vilken utsträckning olika behandlingsformer fick avsedda effekter. Enligt författarna är en anledning till att BSc var så framgångsrikt att mål och förbättringsarbete var förankrat hos både medicinskt och administrativt verksamma inom sjukvården.

I den andra artikeln visar Lars Lindkvist hur ett av Sveriges landsting inför personalkooperativ som organisationsform vid sidan av den tandvård som landstinget i egen regi erbjuder medborgarna. Med hjälp av både kvalitativ och kvantitativ metod visar författaren att personalkooperativ gav de yrkesverksamma tandläkarna och tandsköterskorna medinflytande i verksamheten och en ökad arbetstillfredsställelse. En konsekvens av införandet av personalkooperativ som Lindkvist tar upp är minskad insyn i verksamheten för politiker. Det ställer också högre krav på förmåga att förutse långsiktiga konsekvenser eftersom möjligheten till politisk styrning av verksamheten på kort sikt minskar då avtal sluts med organisationer utanför den offentliga verksamheten. Studien indikerar också att konkurrensen som införandet av personalkooperativ ledde till förbättrade de ekonomiska resultaten inte bara i de ekonomiska föreningar som bildades utan också i de verksamheter som drevs vidare i landstingets egen regi. Författaren redogör också för vad som talar för en ökning av personalkooperativ inom vård och omsorg.

Konferensen GPMS kommer nästa gång att inrikta sig på hur städer och kommuner försöker marknadsföra och profilera sig i en tid när konkurrensen om turister, stora evenemang och investerare är påtaglig. Du kommer att hitta GPMS-programmet genom Kvalitetsmässans hemsida i början av hösten 2009.

Detta nummer av Kommunal ekonomi och politik avslutas med en bokanmälan av Tobias Johansson. Boken heter *Demokratisk och effektiv styrning. En antologi om forskning i offentlig förvaltning* och är utgiven 2007 på Studentlitteratur.

Petra Adolfsson

Gästredaktör

Forskare vid GRI, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet